

Pszichológia

az iskolában és óvodában

Pszichológia

az iskolában és óvodában

SZERKESZTŐSEG CIME:

Targu Mures, str. Victor Babes, nr 11

E-mail: nevelislektanikozpont@gmail.com
www.cjraems.ro

Tel.: 0265211246, 0745/315-332

FŐSZERKESZTŐ:

Pápai Annamária

SZÖVEGET GONDOZTA:

CSERGHEZÁN ZSOLT

FEDŐLAP, DTP: Fábíán Csaba

FOTOK:INTERNET

A felkérés nélkül beküldött képekért és
 kéziratokért nem vállalunk felelőseget!

Az olvasói levelek közlésének és esetleges
 rövidítésének jogát a szerkesztőség fenntartja.

A lapban megjelent cikkek
 és képek bármilyen
 után közlése, utánnymomása,
 sokszorosítása és elektronikus tarolása
 kizárólag a kiadó előzetes
 engedélyével történhet.

PSZICHOLÓGIA az iskolában és óvodában

ISSN 2248-3853

www.cjraems.ro

SZÜLŐK ISKOLÁJA 3

- A szemmeddel figyelj rám
- A mese hatása a beszédfejlődésre

ÉLETLECKÉK 7

- Tedd le a telefont!
- Panni és a lelkiismeret
- A divatok és trendek

OKTATÁS 13

- Gondolatok játékról és matematikáról
- A sólyom és a kakas

LELKI EGÉSZSÉG 17

- Társadalmi nevelés

A szemeddel figyelj rám

Albert Csilla

Mai rohanó társadalmunkban egyre többen az aranyláz és az egyéni vágyak kielégítésének bűvöletében egyre kevesebb figyelmet szentelnek annak, hogy időt, minőségi időt szánjanak gyermekükre. Sokszor azért, hogy nehogy lemaradjunk a legjobban felszerelt elektronikai kütyükkel rendelkező családtól, belesétálunk abba a csapdába, hogy mindenáron megpróbálunk biztosítani gyermekünknek minden olyan anyagi feltételt, mellyel érzékeltetjük szeretetünket. Sajnos mindezzel csak a szeretet látszatát keltjük, mert azt, ami a legfontosabb – a szemekkel éreztetett figyelem, a jelenlét, az időnk odaajándékozása – annyira ritka, mint a fehér holló. És az elektronikai kütyük majd elvégzik azt a feladatot, amely a kapcsolatok és a kommunikáció teljes megszűnéséhez vezet; ahhoz, hogy már nem is tudjuk, ki is a gyerekünk. Ezeket nem lehet teljesen

kizárni az életünkéből, mértékkel kell és lehet használni, de nem szabadna engedni, hogy a függőség teljes rabságába essenek már nagyon fiatal korban.

A szülői figyelem áradhat a szemek keresztül, mely szeretetet, figyelmet, elismerést és érdeklődést sugároz. Ha ez a figyelem kíséri a gyermeket, akkor szívesen adnak bele a gyerekek mindent abba a tevékenységbe, amit végeznek. Gondolhatok itt a tanulási tevékenységre, amikor folyamatos iskolai kudarcok ellenére sem érdeklődik a szülő a gyereke iránt. Felmerül a kérdés: vajon mi a fontos? A figyelem hiánya pedig nem vezethet olyan jó, eredményes jövő felé; mert, ha nincs motiváció, ami arra késztet, hogy tevékenyen éljem a mindennapjaimat, a cselekedéseim nagy részére semmilyen visszajelzést nem kapok, és akkor sajnos én magam

sem tudom azt megtanítani a saját gyermekeimnek a magam módján. Tehát nemcsak a saját gyerekei ellen vét az, aki nem áldoz időt a szeretete kifejezésének, hanem vét a saját utódai ellen is.

Ahogy te mérsz, neked is úgy mérnek, mondja a Biblia. Vajon mit várhatunk azoktól a gyerekektől, akiknek kevés figyelmet, időt, szeretetet, értékelést, visszajelzést mérnek a szülei? Mi lesz akkor, amikor már minden meglesz, amit szeretünk volna beszerezni, több hónapos külföldi utunkról hazatérve pedig elveszítettük a kapcsolatot a saját gyerekünkkel? Mert a fogyasztói társadalom azt hangoztatja, hogy „vedd, edd és cseréld!”. Meg lehet mindent vásárolni, a kiflit, a saját magunk által elkészített szendvicset, minden olyan dolgot, amely helyettesítheti az időt, amit a gyerekünkre fordíthatunk, lecserélhetjük a ruhánkat, mindent, ami elromlik; de sajnos a gyerekünket és a szüleinket nem tudjuk sem megválasztani, sem

lecserélni. Lehet, hogy sokunk számára ismerős a történet:

„A szülők, a munkából hazafelé rohanva, beesnek a játékboltba. Egymás szavába vágva kéri az eladó tanácsát.

- Tudja, egész nap dolgozunk.
- A gyereknek születésnapja lesz...
- ... és valamilyen értelmes játékot keresünk neki.
- Aminek örül...,
- Olyasmire gondoltunk, ami...
- elfeledtetni vele az egyedüllétet napközben...

A megértő eladó rájuk mosolygott:

- Nagyon sajnálom, de boltunkban szülőket sajnos nem árusítunk...”

(Hamdorf-Ruddies).

„Bizony, az ÚR ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom” (Zsoltárok 127,3)

A mese hatása a beszédfejlődésre

Borbély Edina, logopédus

Napjainkban egyre gyakrabban megfigyelhető, hogy a szülők esti meseként elindítanak a televízióban vagy a számítógépen egy videót, rajzfilmet, mondván: nincs idejük, vagy túl fáradtak ahhoz, hogy elolvassanak gyermeküknek egy mesét. Azonban a rajzfilm nem helyettesíti az élő szóban elmondott mesét. Sajnos a meseolvasás hiánya is hozzájárulhat a beszédhibák kialakulásához.

A mesélés hozzájárul a gyermek fantáziájának a fejlődéséhez, hiszen a hallott szavakat, mondatokat képpé, „világgá” kell neki alakítani. A rajzfilm nézése közben minden készen van, vizuális képek sorozata árasztja el a gyermeket, tehát neki nem is kell a fantáziáját működésbe hoznia ahhoz, hogy a mese részleteit összerakja, egészsé formálja.

Megfelelően fejlett fantáziával a gyermek képes a hallott szavak alapján úgy összerakni a történetet, mintha egy filmet látna maga előtt. Több tanulmány is rávilágított arra, hogy a mesélés hozzájárul a gyermek fantáziájának a fejlődéséhez, de ugyanakkor nyelvi képességeik gyarapításához is, gazdagítja szókincsüket, fejleszti szövegértésüket; szemben olyan gyermekekkel, akiknek szüleik nem, vagy csak ritkán olvasnak mesét. A mesékben változatos szófordulatokkal, színes kifejezésekkel találkozhatnak, amelyek hozzájárulnak a szókincsük, beszédértésük és kifejezőképességük fejlődéséhez. A jól artikulált, megfelelő tempóban magvalósuló mesélés által a gyermek helyes beszédpéldát kap; megtanulja, hogyan fejezheti ki érthetően magát, s mindez megelőzheti a beszédzavarok kialakulását. Ehhez azonban az szükséges, hogy minél több mesét halljon a gyermek; és hogy a felolvasás vagy a fejből mondott mese legyen napi rendszerességű.

Mesélés közben a gyermek olyan dolgokat hallhat, amiket lehet, hogy éppen nem tapasztalt, de később találkozhat hasonló helyzettel, és ami segítheti őt a probléma megoldásában. Jó, ha hagyja

a szülő, hogy gyermeke kérdezhessen, megszakíthassa a mesélést, mesével kapcsolatos kérdéseivel. Ha nem kérdez ő, kérdezhet a szülő (pl. „Emlékszel, kivel találkozott a farkas?”, „Hová ment a kecske mama?”). Ha rákérdezőnk a szereplőkre, fontosabb eseményekre, megtudhatjuk, mennyire értette meg a mesét. Egy megfelelően fejlődő gyermek 2-3 éves korában a szereplőket, 4-5 éves korában az esemény fő vonalát, míg 5-6 évesen már az összefüggéseket is megérti az elmondott szavak alapján.

Nyilván életkorának megfelelő mesét kell olvasni. A féléves kortól két éves korig a legélvezetesebbek és legmegfelelőbbek az olyan lapozgatók, amelyek lapjai vastagok, egy-egy lapon csak egy tárgy vagy állat látható határozott kontúrral, élénk színekkel festve. Ezeket a képeket közösen nézegetheti a szülő gyermekével, minél egyszerűbb információkat közölve (pl. „Nézd, ez egy kutya, szép hosszú farka van, ez itt a két füle”). 2-4 éves kor között olvashatók már egyszerű, kevés szereplős, könnyen követhető cselekményű állatmesék, de akár a szülő által kitalált egyszerű kis történetek is mesélhetők a kisgyermeknek. A 4-5 évesek már figyelmesen hallgatnak több szereplős

meséket, egyszerűbb népmeséket, amelyek olyan eseményről szólnak, amelyek akár velük is megtörténhetnek. Az 5 éven felüli gyerekek már a tündérmeséket is megértik és örömmel hallgatják végig.

A meseolvasás az egyik leghasznosabb minőségi idő, amit a szülő adhat gyermekének. Szükséges a mesehallgatáshoz megfelelő légkör megteremtése is; fontos, hogy ne legyen háttérzaj, jó ha gondoskodnak arról, hogy semmi ne zavarja meg (pl. kivihetik a szobából a mobiltelefonjukat) abban a 10-15 percben, amíg gyermeküknek mesélnek, vele beszélgetnek. Ebben a helyzetben sem a gyermek, sem a szülő figyelmét nem terelheti el semmi; így megvalósul az egymásra figyelés, amely a gyermek érzélemvilágára is pozitív hatással van. Mindemellett a mesék feszültségoldó hatással is rendelkeznek, segítségükkel a gyermek feldolgozhatja a meglévő félelmeit, szorongásait, magára ismerhet bizonyos helyzetekben, majd a mesében megoldást is találhat problémáira. A mesébe beleélve magát a saját szorongásai is oldódhatnak, a hős cselekvései nyomán megfelelő viselkedésmintákat kaphat (pl. a becsületes elnyeri jutalmát, érdemes jó lenni, a kitartás mindig célba ér, stb).

A rendszeres meseolvasás elősegíti a későbbi olvasás elsajátítását, ugyanis a gyermek kicsi korától hozzászokik a könyvhöz, ezáltal kialakulhat benne az olvasás iránti igény, amely a felnőttkori ismeretszerzés alapvető eszköze.

A fentiek tükrében kijelenthetjük, hogy a mese hozzájárul egész személyiségfejlődésünk alakulásához, így a szülőknek érdemes időt szakítani a mesélésre.

Tedd le a telefont!

Kupán Edith

A fenti mondat egyre gyakrabban hangzik el a szülők szájából, és egyre kisebb kortól használják a gyermekek a modern technika eszközét. Egyöntetű vélemény, hogy megkönnyíti életünket, bármikor kapcsolatba léphet a gyermek az osztálytársaival, megoszthatja gondolatait, segítséget kérhet.

Addig nincs is baj, amíg a gyermek nem veszi elő a legelső üres percében is a telefont. Oktatói tapasztalataink azt igazolják, hogy a diákok nagy hányada már függővé vált. A szabad percek, órák első gondolata a telefon, Facebook, Instagram. Egy nyolcadikos tanuló elmondása szerint, ahányszor jelzett a telefonja, annyiszor nézte meg a facebook-os értesítéseket és lassan már zavarta a fölöslegesen eltöltött idő. Eldöntötte, hogy többet nem reagál le minden rezgést. Azóta jobban érzi magát, mintha felszabadult volna. Lehet, hogy egyeseknek külső segítségre van szükségük ahhoz, hogy hasonlóan járjanak el.

A telefon délutáni használata nagyon sok esetben a tanulás rovására megy. A szülő látja a gyermekét, hogy leült tanulni, nyitva a füzetét, könyvét, de nagyon sok esetben az asztalon van a telefon is. A tanulás menetét minduntalan megzavarja a telefon. A tanulás hatékonysága csökken, a gyermek elfárad, sok esetben be sem fejezi a feladatait, nem tanulja meg a leckéjét. És felmerül a kérdés: Mikor és hogyan kell korlátozni a szülőnek a telefon használatát, illetve mivel lehetne elérni, hogy a gyermekek, diákok (és felnőttek is!), hasznosabban töltsék idejüket?

Az iskolai használat korlátozásának jogi keretei adottak. De, sajnos, nem minden iskolában vagy osztályban alkalmazzák megfelelően. Habár a

jogszabály kimondja, hogy az órákon nem szabad használnia a telefont a diáknak, csak tanári engedéllyel, nagyon sok iskolában nincs következménye annak, ha óra alatt engedély nélkül mégis előveszi a diák és gyorsan belekukkint a Facebook-ba, a friss „posztok” után.

Azok a pedagógusok, osztályfőnökök, akiknek már nagyon sok negatív tapasztalatuk van ezzel kapcsolatban, bevezették a telefon használatának iskolán belüli teljes kiiktatását, a diákok reggel leteszik adott helyre a telefonjaikat, és csak órák után kapják vissza. Ezalatt az idő alatt, ha a szülőnek sürgős közölnivalója akad, az osztályfőnököt értesíti.

Egy nagyon jó megoldás a helyzet kezelésére az otthoni telefonhasználat teljes vagy részleges korlátozása. A szabályt előzetesen meg kell beszélni a gyermekkel és következetesen, mindkét szülőnek (!) kell alkalmaznia. A telefonhasználat napi időtartama a gyermek programjának aktivizálásával, gazdagításával is csökken; délutáni sport, kerékpározás, séta beiktatásával, vagy olyan tevékenységekkel, amelyeket kedvel a gyermek. A tanulók háza sokféle szakkört kínál, ahol a gyermekek hasznosan tölthetik el idejüket, és nem marad idő a telefon használatára.

A felelősség nagy. A jelenség hosszútávú hatásait még nem ismerjük, de magára a jelenségre mindenképpen figyelniünk kell, és valamilyen módon csökkenteni a negatív hatásait. A szülőnek korlátozniuk kell a telefon otthoni használatát, ellenőrizni, hogy a gyermek milyen oldalakat látogat, biztonságosabbá kell tenni, védeni gyermekeiket.

Panni és a lelkiismeret

Vita Piroska

Panni sokáig nem egészen értette, mi is az a lelkiismeret és főleg, hogy mit jelent, hogy lelkiismeretfurdalás. Hogy lehet, hogy valami kézzel megfoghatatlan, amilyen a lelkiismeret, tud furdalni, még hozzá úgy, hogy fájjon. De nemsokára megtapasztalta, még hozzá az iskolában.

Osztálytársai között van egy ikerpár: a fiút Áronnak, a lányt Katának hívják. Hasonlítanak egymásra, de nem úgy mint két tojás, már csak azért sem, mert egyikük fiú, másikuk lány. Titokban mindenki irigykedett rájuk egy egészen kicsit: mert ugye milyen jó nekik, sohasem unatkoznak otthon, egy osztályba járnak, így ha valamit nem tud Áron, Kata kiségti, együtt tanulhatnak, egymásnak segítve. Milyen nagy volt a csodálkozás, amikor egy nap kiderült, hogy ennek fele sem működik úgy, ahogy azt az osztálytársak elképzelték.

Írás-óra elején a tanító néni a házi feladatokat ellenőrizte. Szabály az első osztályban, hogy aki elmulasztja leírni a házi feladatát, az fekete pontot kap. Három fekete pont után az ellenőrzőbe bekerül az elégtelen minősítés, ami azért rossz, mert összeadódik a többi minősítéssel és akár ronthat is az átlagon. Így mindenki igyekezett a házi feladatok írását nem elmulasztani. Kata, aki amúgy is nagyon szorgalmas, lelkiismeretes tanuló, sohasem felejtette el a házi feladatait leírni, a leckéit megtanulni. Úgy is lehet mondani, hogy ő volt minden tanító néni álma: rendes, illemtudó, szófogadó, segítőkész, és

érdekes módon úgy bírt ilyen lenni, hogy az osztálytársai közül senki sem irigykedett rá, elfogadták, hogy: „Kata, hát ő ilyen!”

Éppen ezért mindenki felkapta a fejét, egy emberként szisszent fel, amikor az említett házi feladat ellenőrzése közben a tanító néni meglepett hangját hallották:

– Kata, mi történt, hol a házi feladat? – kérdezte, amikor a Kata padjához érve látta, illetve nem látta a házi feladatot, de még az írás füzet sem volt a padon.

– Tanító néni, kérem, én leírtam a házi feladatot, de reggel nem találtam a füzetem! – és már görbült is lefele a szája és a mindig mosolygós szeme könnyel telt meg.

– Hát az hogy történhetett? – álmélkodott tovább a tanító néni, mert eddig még erre sem volt példa.

– Áron, neked megvan a házid? – fordult oda a Kata öccséhez, aki mindössze három perccel volt „fiatalabb” a nővérénél.

– Igen, én este leírtam! – mondta, de feltűnt, hogy nem néz a tanító néni szemébe.

– Én még a délután leírtam, és betettem a táskámba a füzetet, és nem tudom hova lett! – kezdtek potyogni a Kata könnyei.

– Hát ti nem egyszerre tanultok? – kotyogott közbe Alfréd, aki egyik csodálkozásból a másikba esett. Hogy Katának nincs házi feladata, az már maga egy csoda, aztán még kiderült, hogy nem is

együtt tanulnak ezek az ikrek, – nahát, mi jöhet még ma? Csupa fül volt, mert imádta az ilyen rendkívüli eseményeket, sokkal érdekesebb, mint összeadni, vagy ne adj Isten, kivonni a számokat.

– Hát nagyon sajnálom Kata – kezdett bele a tanító néni, és olyan komoly volt az arca, hogy mindenki tudta, nincs kegyelem, még Katának sem. – Én elhiszem, hogy leírtad a házi feladatot, de ha nem látom, akkor muszáj beírnom a fekete pontot.

Aztán mikor látta, hogy Kata már nagyon itatja az egereket, vigasztalni kezdte:

– Egy fekete pont még nem a világvége, az figyelmeztető, hogy többet ne forduljon elő ilyen mulasztás.

Kata vigasztalhatatlan volt, keservesen sírt, osztálytársai együttérző pillantásokat küldtek feléje. Valahogy eltelt az írás óra, nem sok maradt abból az órából az elsősök fejében. Ezt a tanító néni is érzekelte, azon törte a fejét, hogy mivel oldhatja a hangulatot.

Szünetre mentek és a lányok, élükön Pannival, akinek nagyon jó barátnője volt Kata, igyekeztek vigasztalni őt. Még Alfréd is ott sürgölődött – amúgy is szívesebben sertepergelt a lányok körül, s ők be is fogadták, mert olyan kis aranyos ez az Alfréd.

– Ne búsulj, Kata! Nézd, nekem már két feketém van írásból, egy matekból, és azt hiszem, románból is egy... és mégsem sírok! – mosolygott tele szájjal, mert közben a szendvicset falta.

A tanító néni is szokás szerint az udvaron voltak, felügyelni a sok kisebb-nagyobb iskolást, megakadályozni az indulatok elszabadulását, amikor nem tudnak megegyezni abban a nagyon fontos kérdésben, hogy ez most gól volt-e vagy sem. Ilyenkor nagyon hamar elindulnak a kezek és valakinek az arcán landolnak, ha nincs senki felnőtt a közelben.

Feltűnt az elsős tanító néninek, hogy a mindig focizó, örökké mozgásban levő Áron most egy távoli padon gubbaszt és lelki jó barátja, Attila buzgón magyaráz neki.

Lehet hogy valami nem tiszta a házi feladatok körül? – hasított bele a felismerés, de nem volt sok idő a gondolkodásra, mert csengettek, és sorakozó után mindenki ment az osztályába.

Panni tanító nénije azzal lépett az érezhetően lehangolt osztályba, hogy csukják be a tankönyvet, mesét fognak nézni. Persze, hogy

kitörő örömmel fogadták a hírt, senkinek sem jutott eszébe a könyvet forgatni. Kivetítő is volt az osztályban, mindenki kényelembe helyezte magát és a tanító néni el is indította a mesét.

Egy kisfiúról, Martinról szólt a mese, aki mindenféle kópéságokat követett el, otthon és az iskolában is, és mindig meg is úszta a büntetést, egészen addig amíg fel nem ébredt a lelkiismerete. Egy éjszaka a saját lelkiismeretével találkozott álmában, és a nagyon komoly beszélgetés hatására rájött, hogy nem jó úton járt addig.

Láthatóan élvezték az elsősök a mozizást, és amikor vége lett, hangosan és szokás szerint egyszerre beszélve fejezték ki tetszésüket.

A tanító néninek feltűnt, hogy Áron most is nagyon csendes, pedig máskor az elsők között van, ha valamiről véleményt kell nyilvánítani. Mivel utolsó óra volt, a mese megbeszélése után csomagolni kezdtek, elköszöntek és hazamentek az elsősök.

Késő délután a tanító néni felhívta az Áron és Kata anyukáját, és, ha valaki látta volna a tanító néni arcát, hogy hogyan változott a beszélgetés közben, levonhatta volna a következtetést, hogy igencsak érdekes témáról folyt az értekezés.

Másnap reggel a tanító néni a szokásosnál is kíváncsiabb volt, amikor reggel belépett az elsősei közé. És nem csalódott: a reggeli üdvözlés, jelentés után Áron jelentkezett, kissé bátortalanul, de annál elszántabb kifejezéssel az arcán.

– Tanító néni kérem, elmondhatom, hogy mi történt a Kata házi feladatával? – kérdezte alig hallhatóan.

– Igen, persze! – biztatta a tanító néni, halvány mosollyal az arcán.

Mindenki meglepetten kapta fel a fejét: Alfréd, aki az imént nyomott el egy ásítást, élénken nyújtotta a nyakát, Attila kíváncsian nyitotta még nagyobbra amúgy is nagy szeméit, Panni oldalba bökte Ágotát, a padtársát, aki könyékig bele volt mászva a táskájába, mert az a fránya radír seholy nem volt. Hirtelen nagy csend lett, még a légy zümmögését is lehetett volna hallani, ha éppen lett volna egy is az osztályban.

– Az úgy volt – vett nagy levegőt Áron, – hogy én későn értem haza az edzésről, és még nem volt meg a házi feladatom. Tudtam, hogy Kata leírta már, ezért gyorsan kivettem a füzetét a táskájából.

Épp befejeztem, amikor hallottam az anyu és Kata hangját, ezért gyorsan behajítottam a táskájába.

– De hát akkor miért nem volt a táskában? – vágott közbe türelmetlenül Roli, mert szokás szerint majd kifúrta oldalát a kíváncsiság.

– Mert beesett az íróasztal alá és akkor nem vettem észre! – válaszolta bűnbánóan Áron. – A tegnap délután aztán ott megkaptam, és mindent bevallottam Katának és anyuéknak! – fejezte be láthatóan megkönnyebbülve.

– És miért gondoltad, nagyon helyesen, hogy ezt el kell mondani az osztálynak is? – tette fel a kérdést a tanító néni.

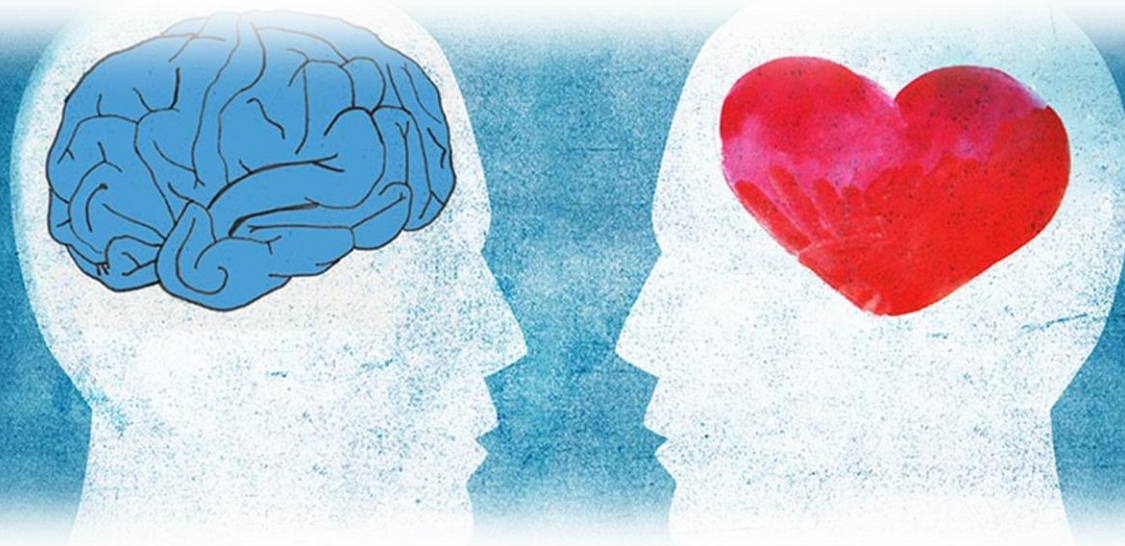
– Mert lelkiismeretfurdalásom volt, hogy Kata miattam kapott fekete pontot! – felelte Áron, lesütve a szemét.

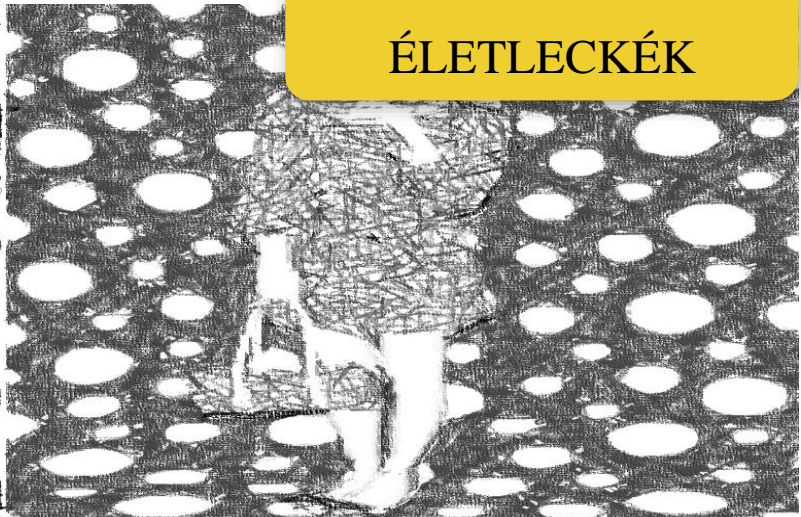
– Mi legyen most? – tette fel a kérdést az osztálynak a tanító néni.

– A Kata fekete pontját tessék odaadni Áronnak! – javasolta Panni, – és akkor mindenki jól jár.

Az osztály helyeslően bólogatott, és Panni elégedetten dőlt hátra:

– Hát ilyen az, ha van lelkiismerete az embernek!

A divatok és trendek

Pápai Annamária

A divatok és trendek olyan társadalmi jelenségek, amelyek az emberi kultúra részét képezik, önmagunk megmutatásának, önkifejezésünknek változatos eszközei. Változatos, mert megnyilvánulhat az öltözködésünkben, beszédstílusunkban és egész viselkedésünkben. A divat és a trend jelentése hasonló. A divat általában az öltözködés és a megjelenés aktuális és megjósolható szabályait befolyásolja, a trendek inkább az általánosabb, az élet egyéb területeire (utazás, szórakozás, vásárlás) vannak hatással.

Ugyanakkor a trendek beleszólnak a munkahely-választásunkba is, mivelhogy vannak trendi szakmák és újabban trendi pozíciók; ilyen például a menedzser pozíció. A menedzser lehet például titkárnő (asszisztens menedzser), a személyzetis (humán erőforrás menedzser), s végül igazi főnök (top menedzser). Hangzatos, de más-más cégnél, teljesen mást takar és a hagyományos hivatások választását hátráltatja. A trend nagymértékben a szabadidős időtöltésünkbe is beleszól. Mindenki kirándulni megy hétvégeken, koncertekre járunk gyerekekkel, de lassan kimegy a divatból az egymásra figyelés, az otthoni „unalmas” pihenésünk, amely elengedhetetlen lenne a következő hétre való feltöltődéshez. Kiment a divatból az igazi pihenés; gyerekeink nem tudnak unatkozni, folyton az újdonságokat hajszoják, ami

tulajdonképpen mentálisan ingereli és fárasztja őket.

De vajon mi lehet a hajtóműve az egész trendi motornak?

Az aktuális trendek követését ösztönözheti a felsőbb társadalmi osztályokhoz való tartozás iránti igény, de ugyanakkor általánosságban véve ez jelentheti bármilyen, számunkra vonzó társadalmi csoporthoz való tartozás igényének a megnyilvánulását.

Bizonyos öltözködési és viselkedési etikett követése történhet tiszteletből, egy intézmény vagy kultúra hagyományai iránt. Ugyanakkor a divat az emberek újdonság iránti vágyának egyik legnyilvánvalóbb kifejeződése. Ezek a nagyon gyorsan változó öltözködési, zenei, szabadidős időtöltési divatok felszínes kultúrákat és szubkultúrákat hirdetnek.

A divat a kultúránk része, és önkifejezésünk egyik igen fontos eszköze. Öltözködésünk, szokásaink, hagyományaink egyéniségünket tükrözik. A hagyományok segítenek az egészséges önkifejezésben, a kulturális identitásunk fejlesztésében és a helyes értékre való megtartásában.

Jelen társadalmi helyzetünk választás elé állít, hogy mennyit őrünk meg hagyományainkból, és mennyire követjük a divatot. Ilyen választások a kulturális tevékenységek területén jelentek meg:

színházba, előadásokra járok, vagy inkább tévésorozatokot követek és trendi zenét hallgatok, mert most ez a divat. Ugyanakkor kirándulni és gyerekzsúrokra járunk vasárnaponként, vagy megtanítjuk gyerekeinket a vallásórára és a templomba járni.

A divat segítségével kifejezzük önmagunkat, de egy fordított folyamat is elindul, a nem megfelelő divatos szokások rögzülnek, és egyéniségünket is átformálják. A külső divatok követése belső átalakulásokhoz vezetnek, amely a fiatalok egész életútját befolyásolhatja. Szülőként igen nagy felelősségünk a divatok követése beszipantó hálójának a tudatosítása. Egyszerűbbek és kényelmesebbek az egyes mai szokások, mint például a vasárnapi tévénézés, számítógépes pihenés, mint a tartalmas Istenre és önmagunkra való figyelmesség.

A mai tömeges, divatos szokások és időtöltések az egyéniség egyediségét törlik el, egyre inkább próbálunk trendeknek megfelelni, és ezáltal befolyásolhatóbbá és kiszolgáltatottabbá válunk a kereskedelmi és gazdasági hatásokkal szemben. Ilyen hatást értek el a nagy bevásárlóközpontok, ugyanis újabban az a trend, hogy hétvégén gyerekestől bevásárlóközpontokba kell menni és teli kosárral kijönni. Ha átvizsgáljuk tüzetesen, a kosár tartalmának több mint felére nincs is szükségünk.

Ami az öltözködést illeti, a divattal lépést tartunk, hagyományainkkal egyre inkább szakítunk. Ilyen például a fekete gyászruhák viselete, ma már nagyon kevesen gyászolnak, elavultnak tartják, de a gyászruhának is megvan a pszichológiai jelentősége, elősegíti a gyászfolyamat egészséges megvalósulását. Ma már a gyászon is próbálunk minél hamarabb túljutni, azonban a fel nem dolgozott veszteség nem tűnik el magától, hanem különböző érzelmi és fizikai válságok formájában üti fel újra fejét.

„Ezt kell még megtanulni, hogy ne esetek csapdájába semmiféle kísértésnek, se jónak, se rossznak, mindent önszántatokból cselekedjétek, ekkor szabadok lesztek.” (Carl Gustav Jung)

A divatról a legtöbb embernek az jut az eszébe, hogy követni kell a divatot. A divat követése pedig általában nem egy már meglévő, létező, minőségi és bevált dolognak a képviselését, viselését, hordását jelenti. A divat legtöbbször nem valami jó, valami minőségi, valami új, valami rendhagyó, hanem a média és internet sokszor terjeszt káros és nem megfelelő modelleket. Káros trendek közé tartozik a fast-food-ok (gyorsétkezdék) látogatása, a sok cukrozott üdítők és édességek fogyasztása.

Ugyanakkor számos olyan káros, illetve „antikulturális” tendencia tapasztalható, mint a tévésorozatok követése, közösségi oldalak böngészése, ami háttérbe szorított olyan egészséges szokásokat, mint az olvasás, sétálás, színház, és nem utolsósorban a templomlátogatás.

Azonban napjainkban is a divat és a trend követése, vagy az ezeknek való ellenállás rányomja bélyegét a fiatalok és gyerekek személyiségfejlődésére és a mások által való megítéltetésükre is. Nagy kérdés a mai digitalizált társadalomban, hogy mikor teszünk jót gyerekeinknek: ha trendi, vagy ha antitrendi értékeket közvetítünk feléjük? Szülőként elsősorban ismernünk kell az aktuális divat- és trend-tendenciákat és hatásait, majd, a fiatalokkal közösen értékelni kell és fel kell mérni mindenik irányzat káros vagy építő jellegű hatását.

Valaki kitalálja, valaki elkezd, valaki követi... Mindezeket a megfelelni akarásunk rugója mozgatja. Divatot és trendeket utánozni csak egészségesen pozitív gondolkodású embernek érdemes. Divatot követni szelektíven és pozitív hozzáállással kell.

Gondolatok játékról és matematikáról

Selyem Edit

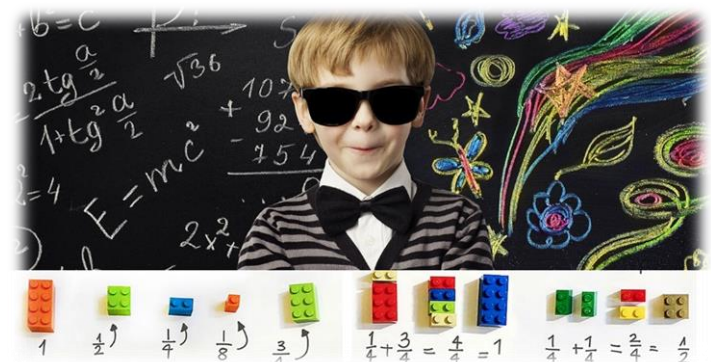
„Ha rossz kedvem van, matematizálok, hogy jó kedvem legyen. Ha jó kedvem van, matematizálok, hogy megmaradjon a jó kedvem.” – mondja Rényi Alfréd.

Cseréljük ki a „matematizálok” szót a „játszom” szóval a fenti mondatban, és mindenkinek természetes lesz az állítás. Hányan vagyunk, akik így, eredeti formájában is rábólintanánk a kijelentésre? Sokunkban a játék összeegyeztethetetlen fogalom a matematikával. Elgondolkodtunk azon, miért van így? Nagyon sok párhuzamot lehet vonni a matematika és a játék között. A teljesség igénye nélkül, tegyünk fel néhány kérdést.

Mit csinálunk, amikor játszunk? Megtanuljuk a játékszabályokat, majd betartjuk azokat. A matematikában megtanuljuk a tételeket, képleteket, majd alkalmazzuk azokat. Bonyolultabb játék esetén az eszközöket ismerjük meg, a fogalmakat tanuljuk meg először, hogy megérthessük a szabályokat (mi a „les” a fociban, hány pontot ér egy „kosár”, mi a dobókocka, melyik kártyának mi a neve, stb.). Ugyanígy a matematikában a fogalmakat kell megtanulnunk leghamarabb: (mi az osztó, mi a függvény), csak utána tudunk játékszabályokat alkalmazni, vagyis „feladatokat oldani”. Következésképpen „a matematikát nem tanulni, hanem érteni kell” kijelentés hamis.

A játék tulajdonképpeni játszása előtt tudatosítani kell, hogy miről is szól a játék, mi a cél, ki nyer. A matematikában – és nemcsak – meg kell fogalmaznunk azt, hogy mi is a probléma, tudatosítanunk kell, hogy hová szeretnénk eljutni, „mit akarunk kiszámolni”, „mit akarunk bizonyítani”.

A játékban az adott helyzetben adott probléma megoldására meg kell keresnünk a megfelelő szabályt, annak alkalmazási lehetőségét; ugyanígy kell megkeresnünk a megfelelő képletet, tételt egy adott matematikai probléma megoldása esetén is. Kreatívnak kell lennünk, ha „nyerni” akarunk, vagy ha be szeretnénk fejezni az elkezdett „művet”, ha meg akarjuk találni az optimális megoldást.

Döntéseket kell meghoznunk, úgy a játékban, mint a matematikában. Miután mérlegeltük a lehetőségeket, átgondoltuk a

lépéseink következményét, „lépnünk” kell (bábuval a társas játékban). A döntéseink meghozatalában látnunk kell az ok-okozati összefüggéseket. A döntések helyességének ellenőrzésére a „bizonyítás” módszerére van szükségünk. Van jobb edzés erre, mint a matematika? A csapatjátékokban (foci, kézilabda, hoki) megfigyelhetjük, hogy a döntéshozatalra adott esetben nagyon kevés idő van. Másodpercek, vagy egy másodperc-töredék alatt kell dönteni, hogy melyik utat választja a játékos, melyik szabály szerint játszik tovább. Nincs idő „internetes segítségre”, adatbázisban történő keresésre. Szükség van a „tudásra”, a begyakorolt mozdulatokra, az adott helyzetek sikeres kihasználásához. Ugyanígy szükséges a matematikában, de az élet bármely területén a gyakorlás. A gyakorlás következtében egyre pontosabban, egyre gyorsabban tudunk elvégezni egy feladatot, következésképpen több sikerélményben lesz részünk. Tudjuk, hogy a sikerélmények növelik az önbizalmunkat, hozzájárulnak az önértékelésünk fejlődéséhez. Miért mondjuk akkor a gyerekeknek, hogy nehéz a matematika? A játék nehéz?

A játék is és a matematika is alázatra nevel. Ha hibáztunk, nem tartottuk be a szabályokat, rosszul dobtuk a labdát, nem jó irányba indultunk a bábuval, elnézést kérünk, majd javítunk. Míg néhány játékban „kimagyarázhatjuk” magunkat, addig a matematikában nincs más választási lehetőség sem diáknak, sem tanárnak: ha tévedett, kijavítja, és megköszöni, ha rámutatott valaki a tévedésre. Szerintem ez a legnehezebb úgy a játékban, mint a matematikában.

Nehéz „matematizálni”? Nehéz játszani? Talán csak jókedv kell hozzá...

A sólyom és a kakas

Szász Réka, tanítónő

A sólyom hozzászokott a gazdájához, kezére szállt, amikor hívta. A kakas futott a gazdájától, és kiabált, hogyha közeledett hozzá.

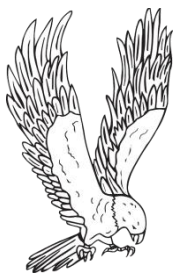
Mondta is a sólyom a kakasnak:

- Tibennetek, kakasokban, semmi hála nincsen, látszik, hogy szolgafajta vagytok. Ti csak akkor mentek a gazdátokhoz, ha megéheztek. Egészen más a vadmadár: mi nagyon erősek vagyunk, mindegyik madárnál gyorsabban repülünk, és nem menekülünk az emberek elől, még a kezükre is rászállunk, ha hívnak. Nem feledjük soha el, hogy enni adnak nekünk.

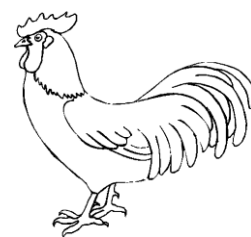
Felelte a kakas:

- Ti azért nem menekültök az ember elől, mert még sohasem láttatok sólymot sülvé, de mi gyakran látunk kakaspecsenyét.

1. Kiről olvastad az alábbiakat? Kösd össze azzal az állattal!

hozzászokott gazdájához
kezére szállt, amikor hívta
futott a gazdájától
kiabált, ha közeledett hozzá
nem feledi, ha gazdája enni ad
hálátlan

2. Fejezd be a mondatokat!

Ti csak akkor mentek a gazdátokhoz, ha _____

Nem menekülünk az emberek elől, még a kezükre is rászállunk, ha _____

Nem feledjük soha el, hogy _____

3. Keresd ki a szövegből, majd másold le, hogy a kakas miért menekül az embertől!

---

4. Pótold a hiányzó magánhangzókat a szavakban!

s_lyom, gazdáját_l, h_vta, er_sek, el_l, rep_l_nk, s_lve

5. Mi lehet írva az összekeveredett madártollakra? Ha megfelelő sorrendben olvasod össze a szótagokat, megtudod!

6. Keresd ki a meséből azt a mondatot, amelyben szerepel ez a kifejezés! Másold le!

---

7. Ki mondta, kiről?

---

8. Írd le szótagolva a mesében szereplő állatokat!

Társadami nevelés a Waldorf osztályokban

Nagy Ibolya, intézményvezető

A gyerekek nevelésében nagyon fontos, hogy megmutassunk nekik minél több élethelyzetet, életkörülményt, amiben betekinthetnek, megérthetnek, átérezhetnek, tapasztalatot szerezhettek, így gazdagodva érzelmileg, értelmileg. Erre törekedve iskolánkban, a „Nicolae Bălcescu” Általános Iskola Waldorf osztályaiban járó gyermekek számára, pedagógusaink arra törekedtek, hogy a lehető legjobbat és leghasznosabbat biztosítsanak diákjaik számára. Döntésük egy olyan Marosvásárhelyen működő szociális szervezetre esett, amelynek neve sokunk számára ismert.

szervezzék azok számára, akik nem ismernek vagy nem élnek együtt fogyatékkal élő személyekkel. Ezeknek az érzékenyítő programoknak köszönhetően a HIFA-Románia több, megyénkben működő iskolai intézményt meglátogatott, többek között iskolánkat is.

Az egyesület *Tanuljunk Másként – Milyen fogyatékkal élni* programja több éve működik sikerrel. A program elsődleges célja bemutatni a gyerekeknek, fiataloknak – hogy milyen fogyatékkal élni. Erre lehetőséget adnak azok az interaktív szigetek, melyeknek segítségével a résztvevők megközelítik ezt a másfajta valóságot.

A diákok a program során kipróbálhatják a kerekesszékek használatát – úgy, mint fizikai fogyatékkal élők, tehát benne ülve és mozogva – de potenciális beteggondozóként is rálátásuk nyílik arra, hogy melyek azok a módok, amelyek által hatékonyan lehetnek a fogyatékkal élők segítségére.

Sétát tehetnek a vakbottal, átélve azt, hogy milyen sötétben a világ – hangok, szagok, ízek alapján tájékozódva. Belátást nyerhetnek a Braille írás-olvasás rejtelmeibe, a nem-látók által használt technikai eszközök világába, valamint a speciális írógép használatába. Továbbá az *Élő Könyvtár* sziget esélyt ad arra, hogy sikeres fogyatékkal élőkkel elbeszélgessenek arról, hogy milyen egy fogyatékkal élő szemével, tapasztalatain át a világ.

A HIFA-Románia fogyatékkal élőkkel, krónikus betegekkel és hátrányos helyzetű fiatalokkal, valamint azok beteggondozóival, családtagjaival foglalkozik immáron 17-ik éve. A fogyatékkal élők és krónikus betegek mellett azonban az egyesület alkalmazottai sort kerítenek arra is, hogy érzékenyítő programokat

A programot mi magunk is szeretettel ajánljuk a legkisebektől a legidősebbek számára egyaránt. Bízgatjuk a pedagógus kollegákat is, hogy részt vegyenek a programban – ne csak szemlélőként, hanem kipróbálva a program által rendelkezésükre álló szigeteket, amelyek fejlesztik az elfogadást, serkentik a mentalitás-váltást és megfelelő információkkal

szolgálnak egy olyan csoportról, amely felé még a kérdéseink is szegényesek. Márpedig a megoldás, az integráció és egy közös jövő megteremtésében rejlik. Ennek pedig a legjobb módja a tapasztalati tanulás és az együttélés gyakorlása, amelyre ez a program kiváló.

Köszönjük szépen a HIFA-Románia Egyesületnek, hogy pedagógus kollegáknak – főként Tóth Noémi közreműködő pedagógusnak, aki segített bennünket ennek a programnak a megszervezésében és levezetésében. Köszönjük a szakembereknek, a szigetvezetőknek, és azoknak, akik csodás fotók segítségével örökítették meg ezt a napot iskolánk, gyerekeink és szüleik számára egyaránt.

A gyermekekben mai napig elevenen él a program élménye. Kis szerencsével egy életen át magukkal viszik és kamatoztatják. Mert ez a jó programok ismérve – hogy élethosszig tartó nyomot hagy bennünk. Gyerekekben és pedagógusokban egyaránt.

